

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

13 de Personis, quibus sit renuntiatio successionis per filiam dotatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

plus petere potest, & nisi quod per patris testamentum eilegatur pro dote, excludere filiam, etsi adhuc illa nupta non sit, & quamuis sine matrimonio esse non possit dos, *Bart. in l. Titio centum, §. Titio genero, de cond. & demonst. Chassa. ad §. 12. ad ver. uuantz. s. p. e. & mere, tit. des successions, in cons. Burg.* quia ex dotis assignatione facta in testamento, dotata videtur filia, cum & pater moriens designare eam in uxorem alii. ut testamento possit, *l. non est, de rit. nup. l. qui pupillam, ad l. l. de adult. Et statuti verba quæ excludunt filiam a patre dotatam a successione patris, intelliguntur verificata, quando pater actum dotandi exercuit, per *l. mulier, §. 1. de cond. insti. Ale. Imola. cons. 34. in 6. volu.* quamuis videatur contrarium respondisse Bartolus, *cons. 31.* Et cum illo resoluunt etiam Ancha. *cons. 132. Ludo. Ponta. cons. 133.* Sed prior sententiam sequitur Arnol. Ferro. *in §. 13. de testa. in consus. Burdeg.* dummodo inquit, de bonis patris per illum sit dotata, & illa non sit posthuma. Addit & *in §. 15. eius tit. ex text. illius §.* quod sicut dotata filia excluditur, ita & ea cui nondum dos soluta, si fuerit fides habita de pretio cum esset promissa a patre, cum dos promissa veræ dotis nomen retinere videatur, *argu. l. si pater, de dota. promissio. l. si mulier ita dotem, de iure dot. P. l. 1. de colla. dot. l. ad exactionem, C. de dot. promiss.**

¶ Quod si dos non fuerit assignata, non poterit dici dote contenta filia, quæ dorem non habet. Et non existentis nullæ dici possunt qualitates, *l. eius qui in provincia, de reb. credi.* Nec renuntiatio itaque valebit. Etenim dos succedit in locum legitimæ. *Io. Andr. in o. ex tenore, de for. comp. et. l. Pompon. Philadelphus, fam. l. eric. cum. P. l. quoniam nouella, de inoff. testam. C. ¶* Et quemadmodum ¶ ea tolli omnino non potest, sic nec renuntiatio: sub prætextu quod dote contenta sit. Et si fieret, accideret ut si quando maritus eius præmoreretur, illa indotata remaneret, & contra utilitatem reipub. *l. 1. de in dot. P. l. 1. solu. mari. P. l. 2. de ind. vid. toll. C. esset innupta.* Sed & dos succedit in locum alimentorum præbendorum liberis, *l. quisquis §. 1. ad leg. l. de adul. C. Nemo autem futuris alimentis inconsulto prætore renuntiare potest, l. cum ii. de tran. P. de alimentis, C. eo. etiam cum iuramento, c. cum quidam, de iureiur.* Succurrit, quod hæc renuntiatio nulla dote constituta, extorta a filia, arguit patris impietatem & quandam mentis alienationem: ut de patris exheredatione responsum est iniusta, *l. 2. §. 5. l. 1. l. mater decedens, §. de inoff. testam. P.* At non est consentiendum parentibus, iniuriam aduersus liberos suos inducentibus pacto vel testamento, *l. non est enim, 4. eo.* Et quemadmodum non licet patri exheredare iniuste filiam, nisi causa sufficiens sit & probata, §. aliud quoque capitulum. ut cum de appe. cog. ita non debet licere prætextu pacti vel iuramenti, immeritam ab omni parte hereditatis submouere. Neque mihi placet Imolæ perfugium, *Imo. ad d. quamuis,* dum ait valere iuramentum & renuntiationem successione etiam si filia nihil acceperit a patre: quia inquit, per tale iuramentum de non succedendo, non videtur renuntiatum iuri petendi dotem, ut in *l. fin. de dot. prom. nec iuri petendi alimenta.* Et proinde cum pactum hoc, ut ipse ait, non impediatur petitionem dotis vel alimentorum, non videtur esse contra bonos mores. Tum etiam, quod renuntiatum successioni non censetur renuntiatum legitimæ, *l. si quando, §. l. l. l. d. §. generaliter, C. de inoff. test.* Et filia exclusa a successione non censetur exclusa a dote: imo & poterit petere supplementum dotis exiguæ, secundum Cynum *in l. si non mortis, C. cod.* Si quidem istæ rationes non firman opinionem. Nam in correctis, verba non sunt mutanda: verba autem c. quamuis, de pact. quod corrigi *l. fin. de suis & legit. P. meminerunt.* quod dote contenta filia iurauerit & renuntiauerit hunc in modum, *Quamuis pactum patri factum a filia dum nuptus iradebatur, ut dote contenta nullum ad bona paterna regressum haberet, imo; robes lex civilis: si tamen iuramento non vine dolo præstito firmatum fuerit ab eadem, omnino seruari debebit. Cum non vigeat in aeterna salutis dispendium, nec redundet in alterius detrimentum.* Quamobrem verba debent aliquid operari, *l. si quando de leg. 1. vel expungi, l. 1. quod me cau. P.* Quid enim verbis opus est, cum ex illis nullus sequatur effectus, *l. si. C. de donat.* Maxime cum æquitas iuris pontificii in eo videatur pactum approbare, & iuramentum, quod filia per dorem contenta sit. Neque fulgiri potest sententia Imolæ, per *l. fin. de dot. promiss.* ubi officium paternum dicitur dorem constituere filia, ut & alibi docuerat Iurife. *in l. qui liberos de rit. nup. P.* Nam illa lex potest in contrariam partem potius retorqueri, ibi enim officium paternum dicitur, de suis bonis dotare filiam: & proinde sequitur, honeste patrem & sine fraude non posse hoc o-

mittere, sed cogendum volentem omittere, *ad qui liberos.* Atque si dixerimus potest renuntiare successioni intestati patris, & non centri renuntiare dote: contrarium hoc est natura successione ab intestato, in qua continetur & legitima & dos, quia hæc omnia veniunt in collationem, *auth. ex testamento, C. de coll.* Et si pius monuimus, ea non debent nisi post mortem patris, *l. 1. §. si imuberi, de coll. bon. P.* Minus pro Imolæ dicit *l. si quando, §. illud, de inoff. test. C.* Nam equidem pactum ibi de non agendo querela inofficiosa, non prohibet quo minus quis agere possit ad supplementum legitimæ. Sed id accidit, non quod legitima non continetur sub renuntiatione, ut rarus est Imolæ, sed ex eo quod pactum nullum & inutile est. Ceterum, ut progrediamur ex verbis rursus, dote contenta, obseruamus, renuntiationem hanc fieri posse cum dos datur, & filia nubit, & nihilominus post nuptias cum dote contenta est, id est, quando post nuptias dos promissa soluitur, vel de ea fides habetur, his enim modis & dote contenta dicitur, *si tuetur Io. Monachus & de S. Gemina. in d. c. quamuis, de pact. ¶* Item ¶ dote contenta dicitur, quæ dorem accepit ex bonis patris: nam si pater filiam ex bonis propriis dotauerit, & ea hoc prætextu bonis patris renuntiauerit, illa summopere læta & decepta erit, & proinde absoluetur a iuramento, & restituetur in integrum, *disputat Georg. Natha. in d. c. quamuis, §. 10. col. 7. limi.* Nulla enim dos dici potest, quæ donatio est, *l. cum multa, de don. ante nup. C. si ea a patre constituitur ex bonis filia: nemini enim res sua donari potest, l. nemo rem suam, in 1. §. 2. de verb. obi. P. §. si itaque, de actio.* Et præterea, iuramentum interpretationem recipit, ne quis ex eo immodice lædatur, *l. si libertus, in 1. §. de operis, de op. lib. P. c. veniens cu. quæto, de iureiur.* ¶ Notat & Phil. Francus, quod quamuis renuntiatio fiat a filia dote contenta, ea si incongrue sit dotata, possit agere ad supplementum: etsi statutum disponat, quod filia dotata non succedat, *Phil. Fran. in d. c. a. quamuis, nu. 1. Bald. in l. fin. de do. prom. C. per tex. in l. si filia, 4. de leg. 1.* Quia nomen dotis intelligitur de congrua pro modo facultatum patris, & dignitate natalium viri, *l. quere, d. 1. l. cum post 70. §. gener a fociro, de iure dot. P. l. Titio centum §. Titio genero, de cond. insti.* Poterit itaque non obstante renuntiationis iuramento petere supplementum legitimæ: nisi expresse renuntiauerit legitimæ & eius supplemento, *Io. Francus, in d. c. quamuis, num. 9. per l. si quando, §. illud, & §. §. generaliter, C. de inoff. testam.*

De Personis, quibus fit renuntiatio successione per filiam dotatam. Cap. 13.

1. Filia renuntians successione dote accepta, an certior fieri debeat de effectu renuntiationis, & seq.
 2. Iuramentum non extenditur ad incognita, nisi ignorantia sit iuris.
 3. Renuntiatio bonorum paternorum facta a filia fratribus viuens patre non valet.
 4. Sed si sit facta mortuo patre, quando valeat, aut non valeat.
- ¶ Varro ¶ loco, in axiomate renuntiationis validæ successioneis patris, adiecit, renuntiationem fieri patris: nam inde videbatur consistere tota vis improbationis per legem civilem, ex rationibus suo loco paulo ante traditis. Et proinde in hac renuntiatione queri potest: Num necessarium sit ante pactum & renuntiationem, pro eius efficacia, filiam certioram reddi de vi & effectu renuntiationis. Et hanc questionem mouet Geminianus, *in d. c. quamuis,* sed non resolut. At quidam existimant, prius certiorandam esse filiam. Quia, inquit Hostien. *in sum de fideiuss. §. & quis, & §. muliere,* iura quæ dicunt, quemlibet posse renuntiare iuri suo, siue his quæ pro se introducta sunt, intelligi debent, quando fuit certioratus de præiudicio suo, *arg. 38. dist. 5. præterea sit, ut sine prohib. matr. debet, & cre. & c. in aut.* Firmari videtur id ipsum, quod nemo remisit censetur quod sibi deberi ignorauerit, & de quo non præsumitur cogitasse, *l. fin. ad senat. Velleia, l. qui cum inoribus, §. final. & l. cum Aquiliana, de trans. in P. l. tres fratres, de pact. in P. facit l. mater decedens, de inoffici. testam. P. Defendant & Cynus in l. 2. de reb. credi. Cod. & Ioan. Andreas in addit. ad Spec. in §. 1. tit. de oblat. & solut. mulierem esse certificandam, etiam si interueniat iuramentum: quia iuramentum non extenditur ad incognita, *cap. veniens. de non numerata pecunia. Cod.* Contraria tamen verior est sententia, & valere renuntiationem, alioquin legitime factam, etiam si expresse non fuerit explicita res filia: quia verba formulæ renuntiationis, renuntias bonis paternis, maternis, presentibus & futuris, factis*

fatis manifeste rem explicant. Et filia praesumitur scire vires patrimonii patris, ut certa certior amplius reddi non debeat, *l. in fin. de acro. em. p. l. i. C. ad Velleia. l. i. Eleganter, de pos. P. facti l. fin. qua. mul. off. iur. fin. poss. C. in auth. vi. uocat. mat. C. nua. quod si neiciat, de bet sibi imputare, l. quisquis, de. efo. venut. C. facti C. p. pen. de emt. C. vend. facti, quod notabiliter scribit Paul. Cautentis ad autb. sacramenta puberum. si aduers. vend. C. consil. 68. incipi. viso punito, quod ubi ignorantia consistit in iure, iuramentum ad ea, quae hoc modo ignorantur, extenditur: quia lex fingit iuramentum omnia scire, quae in iure consistunt. Iuris enim ignorantia neminem excusat, *l. i. C. 2. de iur. C. facti. 19. P. q. Notat t. & Guido Pap. q. 227. quod ad hoc ut quis sibi praediciat per iuramentum, iusticiis iurati lupet facto, nec scientia requiritur per l. si duo, §. si dem Iulianus, de in. em. Et hanc sententiam noitau defendit expresse Geo Natha, in d. ca. quamuis pactum, co. 15. vers. an autem ad hoc, cum col. seq. Et secundum eam iudicatum docet Guido Pap. d. q. 227. ¶ Sed t. quae iuramentum, num pactum de non succedendo patri, factum cum fratribus a filia, vallatum etiam iuramento, habeat validam renuntiationem. Quam quaestione distinguendum arbitror. an pactum hoc factum sit cum fratribus viuentibus: & sine consensu illius: & tunc non valet, neque est oblig. totum quod accessit iuramentum, idem Natha, ad d. c. quamuis, co. 11. in 10. l. mit. C. ibi t. est. de Ancha. l. mo. C. Gemm. Bat. C. Sal. in l. si. C. de pact. Tum quia decretalis, quamuis, correctoria est legis ciuili, & loquitur de pacto facto patri & i. deo non est vitra protoganda ad fratres, c. que a iure. C. o. d. a. de regul. iur. in 6. l. que contra, de legi. P. Item pactum habita ratione fratris & patris, esset de futura successione viuentis, quod iam pluribus improbatum fuisse docuimus. ¶ Aut t. si pactum cum fratre ex consensu patris: & tunc valebit, si is perseverauerit in ea voluntate vique ad mortis periodum, *secundum l. si. C. de pact. C. l. si. in iura. in i. modo, C. famul. et. C. aut de hereditate patris mortui renuntio fit fratribus, & tunc proculdubio valebit pactum in eius fratris vtilitate. in cuius fauorem fit. Quia pactum ostendimus validum de renuntiatione vel de hereditate iam quaesita mortui, diximus supra C. facti, l. i. C. de pac. l. qui Roma. §. duo fratres, de ver. obl. l. de iudico commissis, C. de transfact. l. illud, de acq. hered. cum simi. dum modo quippiam aliud non impediatur pactum, veluti dolo metus, minor aetas fortis, vel aliud simile. Tunc enim nec iuramentum pactum firmaret, sed daretur restitutio in integrum, c. cum contingat, de iure iur. auth. sacramenta puberum, si aduers. ve. di. C. Federi. consil. 19. 4. h. l. Fran. in c. quamuis, nu. 11. de pact. in 6. puta, si dolo fratrum dicentium relictum esse in testamento quippiam sorori a patre, cum tamen nullum factum esset a patre testamentum, illa accepto legato iurauerit se non habituram regressum ad bona paterna vel materna, *Fed. d. consil. 19. 4. Ancha. in c. accessorium, in fin. n. 5. de reg. iur.* Atque Ancharanus in d. c. accessorium, resoluit, minorem 25 annis, accepta dote a fratribus, enormiter lesam renuntians hereditati paternae, non obitante iuramento restituit, & res in di contractum propter iniquitatem in eo contentam, cum iuramentum non sit vinculum iniquitatis: iniquitatem perpendendo ratione iniustitiae, prout iura expressa hac de re explicant, c. inter cetera, 22. q. 4. c. animaduertendum, 22. q. 2. c. quanto, de iur. emr. Circumstantia porro negotii facile detegent dolum minor aetas, *l. de mino. 25. ann. fragile consilium sexus, l. 2. ad Velleia. facti qualitas, l. i. de do. except. l. si quis cum aliter, de verb. obl. P. & similia: ex quibus facilis erit venie iuramenti imperatio contra contractum dolo initum, cap. abbas, quod me. caus. cap. si vero, de iure iur.****

De Renuntiatione Successionis praesentis & futura, & de dolo & metu interuenientibus. Cap. 14.

- 1 Renuntiatio, & promissio de renuntians a filia dotata facta, an equiparentur.
- 2 Renuntiatio successionis metu & vi facta a filia, non officit.
- 3 Metus iustus quis dicatur.
- 4 Patris praesentia num. metum, filia renuntians inferat, & numer. 7.
- 5 Iuramentum metu extortum an sit obligatorium, & de restituendo contra illud.
- 6 Peccandum non est cuiuscuque rei metus causis.
- 8 Reuerentia iuriam filii vel liberi in patrem & patronum, metum reuocissimum habet.

¶ Vinto, t. regula nostra pacti filiae de non succedendo, requirit renuntiationem non vi non metu factam. Ex quibus notandum renuntiationem fieri debere a filia facto ipso. Nam si illa promittat se renuntiaturam, nec tamen renuntiet, promissio non ei nocebit, ut respondit Fran. Aretinus respon. 148. Arnol. tamen Ferronus in §. 13. titu. de rest. in consue. Bur. de. per l. stipulatio ista, in princ. de verb. oblig. existimauit post promissionem ad faciendam renuntiationem cogi posse, secundum Bald. in l. pactum, C. de coll. Ceterum, idem Ferro. §. 4. putat. renuntiationem factam per maritum nomine vxoris filiae non valere: cum non conueniat renuntiationem extendi a personis ad personas. *l. iur. rig. n. i. §. ante omnia, de pact. P. vi. res int. alios est. C. in eorum praediciam, cum nec incommodum fiat absentis stipulatio, l. stipulatio ista §. alie. C. §. si. ulatio, de verbo. obl. §. si quis alius, de in. uti. stip. ¶ Metus t. porro & vis, ab hoc actu: be lie debent, d. cap. 2. quamuis pactum, quemadmodum ab omnibus & iuris legitimis voluntatis, ut ex edicto pratoris. Quod met. causa plenius edocemur. Et quemadmodum dos promissa vel data per metum, reuocatur. *l. si mulier, §. si mulier, quod met. cau. P. sic & per metum e. iuratio in ea dote non valet. ¶ Metus t. iustus intelligitur, qui periculum vitae, aut corporis cruciatum continet. *l. interpositus, C. de transf. l. 3. §. 1. de eo quod met. cau. P. l. 4. C. eo. l. metus autem causis, ex quib. causis in P. facultatum omnium iacturam, ni aliquid fieret qui & actum reuocat, ca. abbas 2. de iur. c. presbyteros, §. o. dist. in. c. si. 22. q. 2. ¶ Metum t. iustum filiae renuntians non infert praesentia patris quia hic metus paternus vim non habet: & ideo non subiicitur edicto, in l. i. quod met. cau. P. Nec solus etiam patris iustus metum habet, Bar. in l. i. §. que onerande qua. rer. act. non dat. quamuis gl. ibi repugnet, improb. a Bar. in c. ad inuidiam, C. quod met. cau. per Dolt. in l. interpositus, C. de transf. Quinimo proximorum & parentum praesentia, fraudis suspicionem tollit, *l. transactionem. 3. C. de transf. l. i. de iis qui per me. iudi. non app. P. Quod si filia inde metum sibi praetextat, non habetur ratio eius metus, quem quisque sibi temere infert. *l. si mulier, quod me. caus. P. c. inter cetera, 22. q. 4. Et quae habet arbitriū in electione ppositi, non cogitur sequi patris voluntatē. c. cum viri, de reg. Neg; ea exenatio, pdest hio te subserbēti in facto patris & suo, quo minus obligetur, in specie l. si de infor. §. pater Scii, de fideiul. Probatur & idiplum a matrimonio, quod liberū esse debet, c. requisit, c. gemma, c. cum locum de sponsa. & nihilominus non ideo minus liberum dicitur, quod patris iustus & imperio factum a filia filiove fuerit, *l. pen. C. si. C. v. d. c. i. de despon. impub. Atque textus c. quamuis de pact. in ex. non ideo pactum infirmat, quod cum patre a filia factum est, sed aliunde ut improbetur, metum & vim probari iubet. Veruntamen si pater durus sit, & verberibus praecedentibus, vel metu alio extorsisse consensum a filia probetur, nihil est quod praesentiam patris metum inferre prohibeat, & eo magis quo filia bene morata est, quae matrem metu exasperare. Et quamuis communi calculo receptum sit interpretum, iuramentum metu extortum esse obligatorium, eo quod metus non excludat consensum, c. ad audientiam, de iure iur. ut in c. merito, 15. qua. x. in l. si mulieri, quod met. caus. in P. gl. in c. abbas, eo. ap. Greg. late in ca. auctoritatem, 15. q. 6. potest tamen peti absolutio seu gratia iuramenti, d. c. auctoritatem, §. 2. C. si vero, de iure iur. Non tamen restitutio, quia aduersus iuramentum per se factum non impetratur restitutio. Sed absolutio, Panor. in c. 2. num. 2. per illum rex. de iure iur. et si quando pro alio iuratur, restitutio datur, Pan. in d. c. 2. C. l. nam C. postea, §. si minor, de iure iur. P. ¶ Et t. quamuis iuramentum metu & vi extortum iure recte non obliget: tamen ad maiorem cautelam, quia multis vinculis iuramentum iuramentum constringit, absolutio petenda est de facto ab episcopo, c. 2. C. ibi gl. C. p. extitio, eo. Et iudex laicus potest ideo cogere turpiter extorquentem iuramentum, illud relaxare seu remittere, Federi. consil. 164. Panorm. in c. 2. num. 3. de iur. Quemadmodum cum opus est idem cogit & iuramentum seruare iuramentem, in c. licet, de iure iur. in 6. c. fin. de fo. comp. in 6. ¶ Sic t. rigore vltimo iuris, perpenfauit virtute iuramenti, iuramentum quod potest seruari sine interitu salutis aeternae, non habita ratione alterius, seruandum esset, et si metu fiat, c. si aliquid, 22. q. 4. quia etiam metu impellente, peccatum mortale nemo committere vel peccare debet, c. pactionis, de pact. c. quamuis, eo. in 6. Expedi enim potius qualibet pati quam malo consentire, c. ita ne, 32. q. 5. & melius pro veritate pati supplicium, quam pro adulatione consequi beneficium, c. quisquis vo. itatem, C. c. memo peritorum, 11. q. 1. Et voluntas coacta, voluntas est, c. merito queritur, 15. q. 1. Sed si aliarum circumstan-******